

Reactie VHCP op wetsvoorstel Versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit

Datum: 19 september 2019

Inleiding

Het Verbond van Handelaren in Chemische Producten (VHCP) wenst te reageren op het wetsvoorstel Versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit.

Het VHCP is de branchevereniging van bedrijven die chemische stoffen leveren, distribueren en verhandelen. Onze leden zijn een cruciale schakel in de chemieketen en leveren zowel bulkchemie als een grote verscheidenheid aan gespecialiseerde grondstoffen, additieven, voedingsingrediënten, pigmenten, technische hulpstoffen, etc. Deze stoffen komen veelal van buiten Europa. Dankzij hun grote chemische kennis weten onze leden hoe de stoffen veilig kunnen worden getransporteerd en opgeslagen en kunnen zij klanten ondersteunen met het voldoen aan regelgeving. Via het Responsible Care-programma zet de sector zich in voor verantwoorde omgang met stoffen.

Met de voorgestelde aanpassing van de Wvmc wil de wetgever een verbod opnemen op de in- en uitvoer of het in de handel brengen van bepaalde chemische stoffen die kunnen worden gebruikt voor de illegale productie van psychotrope stoffen en drugs. De betreffende stoffen moeten door de minister worden aangewezen bij algemene maatregel van bestuur. In bepaalde gevallen volstaat een ministeriële regeling. Het verbod betreft stoffen waarvan geen legale toepassing bekend is.

Het VHCP onderschrijft de noodzaak en doelen van de wet, in het bijzonder het verkorten van de levenscyclus van synthetische designerdrugs. Wel wil het VHCP enkele opmerkingen plaatsen.

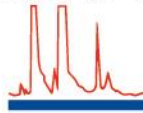
Europese harmonisatie verhindert nationale aanwijzing

Het VHCP constateert dat met het wetsvoorstel de Europese systematiek wordt doorbroken. De bijlages van Verordening 273/2004 en Verordening 111/2005 bevatten geharmoniseerde lijsten met geregistreerde stoffen waarvoor beperkingen gelden. Dat leidt tot de vraag of er ruimte bestaat voor lidstaten om zelfstandig een nationale maatregel te treffen waarbij een extra stof wordt aangewezen. Geen van beide verordeningen biedt deze mogelijkheid. De Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel vermeldt bovendien dat er sprake is van “een volledig geharmoniseerd kader voor de invoer, de uitvoer of het in de handel brengen van de zogenoemde geregistreerde stoffen”. Daarmee lijkt het erop dat sprake is van volledige harmonisatie als bedoeld in artikel 114 VWEU. Bijgevolg mag Nederland hier geen nationale maatregel nemen, zelfs al is die tijdelijk.¹ Mocht er al ruimte zijn, dan dient de maatregel aan de Europese Commissie te worden genotificeerd overeenkomstig Richtlijn EU/2015/1535. Het VHCP verzoekt de wetgever hierop nader in te gaan in de Memorie van Toelichting.

Criteria voor aanwijzing stof missen in wetsartikel

Mocht een nationale maatregel wel zijn toegestaan, merkt het VHCP nog het volgende op. Dankzij beide verordeningen zijn de stoffenlijsten voor drugsprecursoren overal in Europa hetzelfde, hetgeen de interne markt bevordert. Het aanwijzen van een stof door de Nederlandse ministers

¹ Aangezien geen sprake is van een reeds bestaande nationale maatregel, is de uitzondering op basis van art. 114 lid 4 VWEU niet van toepassing.

van VWS en JenV resulteert in een verstoring van de interne markt die mogelijk de intracommunautaire handel beperkt. Dit betekent dat een dergelijke maatregel in beginsel is verboden (art. 34 en 35 VWEU), tenzij er een rechtvaardiging voor bestaat, bijvoorbeeld ter bescherming van gezondheid en het leven van personen (art. 36 VWEU).² De maatregel moet dan op gelijke wijze toepasselijk, gerechtvaardigd en proportioneel zijn (120/78 Cassis de Dijon).

Om de toets van 'op gelijke wijze toepasselijk, gerechtvaardigd en proportioneel' te doorstaan moet het nieuwe artikel zo zijn geformuleerd dat duidelijk is op basis waarvan bepaalde stoffen worden aangewezen. Gezien het belang van de interne markt en de waarborgen waarmee aanpassing van de Europese stoffenlijsten is omkleed³, ligt het voor de hand om in de Wvmc duidelijke criteria voor aanwijzing op te nemen. Het voorgestelde artikel 4a geeft echter onvoldoende duidelijkheid over wanneer wordt overgaan tot aanwijzing van een stof. In de Memorie van Toelichting worden wel drie criteria gegeven. Het gaat erom dat (1) de stof wordt gebruikt voor het illegaal vervaardigen van verdovende middelen, (2) geen legale toepassing van de stof bekend is en (3) de stof sterke overeenkomst vertoont met een middel van lijst I of lijst II bij de Opiumwet. Om te voorkomen dat bonafide bedrijven het slachtoffer worden van ondoordachte aanwijzing van een stof, is het belangrijk dat die criteria helder in de wettekst zijn opgenomen. Het verbieden van het verhandelen van een stof is een zware maatregel en moet zijn omkleed met de juiste waarborgen.

Bovendien is momenteel niet duidelijk of de drie in de Memorie van Toelichting genoemde voorwaarden voor aanwijzing van een stof cumulatief zijn bedoeld. Wat het VHCP betreft zou dit het geval moeten zijn om te voorkomen dat stoffen te lichtzinnig worden aangewezen.

Vaststelling afwezigheid legale toepassing

Uit het voorgestelde wetsartikel blijkt niet hoe wordt vastgesteld dat een stof geen enkele legale toepassing heeft. In de Memorie van Toelichting wordt gesproken over een "zorgvuldige voorbereiding" op advies van "een groep deskundigen". Het VHCP is benaderd om zitting nemen in de adviesgroep. Vooralsnog is echter niet duidelijk hoe deze groep tot een oordeel komt. Van welke bronnen maken zij gebruik? Hoe wordt een besluit genomen?

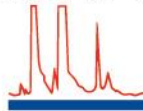
Het VHCP constateert daarnaast, en wellicht ten overvloede, dat iedere REACH-geregistreerde stof een legale functie heeft op basis waarvan de registratie heeft plaatsgevonden. Bijgevolg kan een REACH-geregistreerde stof nooit aangewezen worden op basis van het voorgestelde artikel. Aanwijzing is derhalve alleen mogelijk voor stoffen waarvan minder dan 1 ton per jaar op de markt wordt gebracht én waarvoor geen legale toepassing bestaat. Klopt de aanname van het VHCP dat de beperking uitsluitend is bedoeld voor stoffen waarvan minder dan 1 ton op de markt wordt gebracht?

Aanpassing Wet op de economische delicten

In artikel IV van het wetsvoorstel wordt voorgesteld de Wet op de economische delicten te wijzigen. Daarbij wordt aan artikel 1, onder 1° toegevoegd dat ook artikel 5 eerste lid van de Wet voorkoming

² Bij volledige harmonisatie komt men niet toe aan rechtvaardiging op grond van art. 36 VWEU (C-1/96 Compassion in World Farming).

³ Waaronder het informeren van de WTO over maatregelen die een handelsbelemmering vormen en consultatie van alle stakeholders voorafgaand aan invoering

misbruik chemicaliën (Wvmc) hieronder valt. Daarmee zou ook de overtreding in dit artikel tot een economisch delict verworden.

Deze aanpassing is voor het VHCP niet begrijpelijk aangezien dit artikel geen voorschrift bevat dat zich leent voor een economisch delict. Artikel 5 eerste lid Wvmc geeft enkel de Minister de bevoegdheid om ambtenaren met de handhaving te belasten. Mogelijk doelt de wetgever op het nieuw in te voeren artikel 4a Wvmc. Het VHCP verzoekt de wetgever om opheldering.